

Vergeving

door Drs. G.A. van Veelen

Onze Vader

In het gebed, dat Jezus zijn discipelen leerde zit de beroemde zinsnede: Vader vergeef ons onze schulden, gelijk ook wij vergeven onze schuldenaren. In Mattheüs en Lukas lezen we het volgende: Matt 6:12 *vergeef ons onze schulden, gelijk ook wij vergeven onze schuldenaren.* Matt 6:15 *maar indien gij de mensen niet vergeeft, zal ook uw Vader uw overtredingen niet vergeven.* Lucas 11:4 *en vergeef ons onze zonden, want ook wijzelf vergeven een ieder, die ons iets schuldig is.*

Wat is vergeven? Het Griekse werkwoord *af-iêmi* betekent zoveel als wegzenden laten gaan, kwijtschelden en vergeven. Wanneer het gaat om zonden krijgt het de betekenis van vergeven in de zin van niet langer toerekenen, kwijtschelden. De zondeschuld wordt weggedaan. Heel belangrijk is het op te merken, dat er bij vergeving geen genoegdoening of rechtvaardige verrekening geschiedt. Zonder dat de schuld wordt terugbetaald, of het onrecht wordt bestraft, wordt de schuld weggedaan, alsof deze er niet was geweest. De schuldeiser accepteert, dat hij of zij met het tekort in het eigen leven blijft zitten. En dat hij of zij afziet van vergelding, rechtvaardiging o.i.d.

Oudtestamentische schuldverrekening en offerdienst

Wij hebben het gebed van Jezus al vaak gebeden. Wij kennen die gedachte al een beetje. Maar dit was voor de discipelen beslist iets nieuws. Zij waren gewend te leven met de wet van Mozes, waarin zorgvuldig aangegeven stond hoe zonden moesten worden bestraft en schulden vereffend. Alleen in het geval van schulden op het eigen erfdeel (bijvoorbeeld als gevolg van misoogsten) was er een gebod op kwijtschelding in het jubeljaar. Dit was om de definitieve verarming van bepaalde families te voorkomen.

Ook in de relatie met God was de vergeving van zonden goed geregeld: In het O.T. staan de voorschriften over allerlei offers die moesten worden gebracht, om vergeving van zonden te verkrijgen. Zo kennen we zoenoffers, schuldoffers en zondeoffers.

Nieuwtestamentische vergeving zonder compensatie

Nu komt Jezus en leert hun het gebed, waarin zij God vragen hun zonden te vergeven, met als enige voorwaarde, dat zij zelf diegenen vergeven, die hun iets schuldig zijn of tegen hen hebben overtreden. Om zelf vergeving te verkrijgen hoeft van de kant van de mens geen enkele genoegdoening te worden geleverd, noch wordt van hem of haar een prestatie verwacht om het evenwicht te herstellen. De vergeving komt totaal gratis; er is geen compensatie.

Jezus draagt de zonden aan het kruis

In werkelijkheid kan de mens naar God toe ook helemaal geen compensatie bieden voor het verdriet, dat hij of zij de heilige God heeft gedaan en voor de overtreding van de geboden. Het is immers duidelijk wat de gevolgen voor de mens zijn, wanneer hij tegen God of zijn gebod zondigt. Hij wordt afgesneden van de gemeenschap met God; hij wordt afgesneden van de bron van het leven zelf; hij is ten dode opgeschreven.

De oplossing die God biedt, is die van totale vergeving, door het geloof in het offer van Jezus. Door zijn sterven aan het kruis nam Hij de gevolgen van de zonde der mensheid op zich. Hij zorgde voor een volledige 'genoegdoening', als je dat woord tenminste wil gebruiken. Hij zorgde ervoor dat de gerechtigheid werd hersteld.

Vergeving 2

God blijft heilig, ook wanneer Hij zonden vergeeft, doordat wij 'in Jezus' de terechte straf (de scheiding van God en de erop volgende dood) hebben ondergaan. Zo ontvangen wij vergeving zonder dat wij zelf de straf of de compensatie, die de gerechtigheid eist, behoeven te voldoen. Voor de duidelijkheid: Gelovigen worden 'in Jezus' overgeplaatst, wanneer zij in Zijn naam worden gedoopt. Hun oude leven wordt dat met Christus begraven. Zij worden met Hem opgewekt. Hun nieuwe leven in 'In Hem'; ze zijn in Hem opgenomen en hebben zich met Hem bekleed.

De noodzaak dat wij vergeven

De enige verdere voorwaarde is, dat wij vergeven, wie ons iets schuldig is. Dit heeft meerdere redenen. Ten eerste wij zijn met Christus gestorven; dus kan een ander geen schulden meer aan ons hebben. Ten tweede zijn wij kinderen van God geworden en mogen dus op Hem gaan lijken. Dat betekent o.a. dat wij net als Hij naar wegen zoeken om schuld en zonde, die ons is aangedaan, te vergeven. Wie dat verlangen niet heeft, begrijpt niet wat God voor ons heeft gedaan, zoals blijkt uit het volgende verhaal (Matt.18:22)

*Toen kwam Petrus bij Hem en zeide: Here, hoeveel maal zal mijn broeder tegen mij zondigen en moet ik hem vergeven? Tot zevenmaal toe? Jezus zeide tot hem: Ik zeg u, niet tot zevenmaal toe, maar tot zeventig maal zevenmaal. Daarom is het Koninkrijk der hemelen te vergelijken met een koning, die afrekening wilde houden met zijn slaven. Toen hij begon te rekenen, werd een voor hem geleid, die tienduizend talenten schuldig was. Omdat hij niet bij machte was te betalen, beval zijn heer hem te verkopen, met zijn vrouw en kinderen en al wat hij bezat, opdat er betaald kon worden. De slaaf wierp zich neder als smekeling en zeide: Heb geduld met mij en ik zal u alles betalen. De heer van die slaaf kreeg medelijden met hem en hij liet hem vrij en schold hem de schuld kwijt. Toen die slaaf wegging, trof hij een zijner medeslaven aan, die hem honderd schellingen schuldig was, en hij greep hem bij de keel en zeide: Betaal wat gij schuldig zijt. Medeslaaf nu wierp zich voor hem neder en bad hem dringend, zeggende: Heb geduld met mij en ik zal u betalen. Doch hij wilde niet, maar ging heen en zette hem gevangen, totdat hij het verschuldigde zou betaald hebben. Toen nu zijn medeslaven zagen, wat er gebeurd was, werden zij zeer verdrietig en gingen hun heer al wat er gebeurd was, mededelen. Toen ontbood zijn heer hem en zeide tot hem: Slechte slaaf, al die schuld heb ik u kwijtgescholden, daar gij het mij dringend hadt gevraagd. Hadt ook gij geen medelijden moeten hebben met uw medeslaaf, zoals ook ik medelijden had met u? **34** En zijn meester werd toornig en gaf hem in handen van de folteraars, totdat hij hem al het verschuldigde zou betaald hebben. Alzo zal ook mijn hemelse Vader u doen, indien gij niet, een ieder zijn broeder, van harte vergeeft.*

Lukas voegt aan dit thema toe, dat de schuldige wel zelf moet komen om vergeving te vragen Luk.17:3 *Ziet toe op uzelf! Indien uw broeder zondigt, bestraf hem, en indien hij berouw heeft, vergeef hem. En zelfs indien hij zevenmaal per dag tegen u zondigt en zevenmaal tot u terugkomt en zegt: Ik heb berouw, zult gij het hem vergeven.*

Wanneer de ander geen vergeving vraagt?

En daar zit nu net het probleem, want wij hebben dikwijls te maken met situaties, waarin de schuldige zich niet schuldig voelt of zijn overtreding aan ons niet wil toegeven en zeker geen vergeving wil vragen.

Ten opzichte van God moeten wij belijden en vergeving vragen

Voor ons zelf geldt, dat onze zonden worden vergeven indien wij ze belijden: 1 Johannes 1:9 *Indien wij onze zonden belijden, Hij is getrouw en rechtvaardig, om ons de zonden te vergeven en ons te reinigen van alle ongerechtigheid.*

Vergeving 3

Ten opzichte van God, maar ook ten opzichte van de naaste, tegen wie wij hebben gezondigd, geldt de plicht om vergeving te vragen. Dan ontvangen wij vergeving. Als wij niet komen en belijden, maar de zonde verbergen en niet willen toegeven, dan geschiedt de vergeving niet.

Hoever gaat verdragen?

Natuurlijk moeten we deze verplichting tot het vragen van vergeving niet te ver doordrijven. Niet iedere pijn, die wij door toedoen van een ander (ook medebroeders en zusters) lijden, is als een kwetsing bedoeld. Zelfs in de pastorale context, waarin het toch er helemaal om gaat de ander verder te helpen, loopt menigeen beledigd weg om allerlei redenen: Het ontbrak aan takt; men werd met iets geconfronteerd, waarmee men niet geconfronteerd wilde worden; een eigen lidteken werd per ongeluk aangeraakt; Er was sprake van een misverstand. Hoe snel zijn mensen om niets beledigd, al zullen ze zelf vinden, dat er iets heel ernstigs gebeurde. Daarom lezen we bijv. in Kolossensen 3:13 *Verdraagt elkander en vergeeft elkander, indien de een tegen de ander een grief heeft; gelijk ook de Here u vergeven heeft, doet ook gij evenzo.*

De verplichting om dingen op orde te brengen

Wat onszelf aangaat, heeft de Here Jezus heel speciaal gewaarschuwd, dat wij zonden jegens broeders en zusters in orde moeten maken:

Matt.5:22 Maar Ik zeg u: Een ieder, die in toorn leeft tegen zijn broeder, zal vervallen aan het gerecht. Wie tot zijn broeder zegt: Leeghoofd, zal vervallen aan de Hoge Raad, en wie zegt: Dwaas, zal vervallen aan het hellevuur. Wanneer gij dan uw gave brengt naar het altaar en u daar herinnert, dat uw broeder iets tegen u heeft, laat uw gave daar, voor het altaar, en ga eerst heen, verzoen u met uw broeder en kom en offer daarna uw gave. Wees vriendelijk jegens uw tegenpartij, tijdig, terwijl gij nog met hem onderweg zijt, opdat uw tegenpartij u niet aan de rechter overlevere en de rechter aan zijn dienaar en gij in de gevangenis wordt geworpen. Voorwaar, Ik zeg u: Gij zult daar voorzeker niet uitkomen, voordat gij de laatste penning hebt betaald.

Alle onverzoende zonden komen in het gericht

Het is dus heel belangrijk om hier op aarde dingen op orde te brengen en eventueel vergeving te vragen. Anders is de zonde niet verzoend en komt ze alsnog voor het gericht. We kunnen er dus van uit gaan, dat niet-beleden zonden, waarvoor geen vergeving is gevraagd, in het oordeel van God of van Jezus zullen worden verrekend. Dit geldt in de eerste plaats voor onszelf, maar net zo goed voor een ander. Dat deze vergelding werkelijk plaatsvindt laat Paulus zien in Rom.12:17 *Vergeldt niemand kwaad met kwaad; hebt het goede voor met alle mensen. Houdt zo mogelijk, voor zover het van u afhangt, vrede met alle mensen. Wreekt uzelf niet, geliefden, maar laat plaats voor de toorn, want er staat geschreven: Mij komt de wraak toe, Ik zal het vergelden, spreekt de Here. Maar, indien uw vijand honger heeft, geef hem te eten; indien hij dorst heeft, geef hem te drinken, want zo zult gij vurige kolen op zijn hoofd hopen. Laat u niet overwinnen door het kwade, maar overwin het kwade door het goede.*

Geen enkele vrijbrief voor hen die gelovigen verdrücken

Dat wij vriendelijk zijn voor onze vijanden betekent nog niet dat zij vrijuit gaan. Integendeel. Goede daden aan onze vijanden maken hen ernstiger schuldig en hebben als consequentie, dat de Heer hen extra verantwoordelijk houdt. Zij hebben immers de gelovigen ondanks hun goede daden gehaat en zullen dus veel zwaarder gestraft worden.

Speciaal geldt een goddelijke vergelding voor hun die de gelovigen verdrücken.

Openbaring 6:10 *En zij riepen met luider stem en zeiden: Tot hoelang, o heilige en waarachtige Heerser, oordeelt en wreekt Gij ons bloed niet aan hen, die op de aarde wonen?*

Vergeving 4

2 Thess.1: 6 *indien het inderdaad recht is bij God, aan uw verdrukkers verdrukking te vergelden,*

Er wordt dus ten aanzien van de gelovigen recht verschaft. Gods vergelding geldt allen, die geen vergeving van zonden hebben ontvangen door het geloof in Jezus.

Wij moeten zegenen

Dat gaat ons echter niet direct aan. Wij zijn slechts geroepen om te zegenen: Romeinen 12:14 *Zegent wie u vervolgen, zegent en vervloekt niet.*

Mattheüs 5:44 *Maar Ik zeg u: Hebt uw vijanden lief en bidt voor wie u vervolgen,*

Lucas 6:35 *Neen, hebt uw vijanden lief, en doet hun goed en leent zonder op vergelding te hopen, en uw loon zal groot zijn en gij zult kinderen van de Allerhoogste zijn, want Hij is goed jegens de ondankbaren en bozen.*

Verplichting om altijd te vergeven?

Wij hebben in het N.T. niet zonder meer de verplichting teruggevonden, dat wij iedereen, die ons groot kwaad heeft aangedaan, zonder dat zij erom vragen, moeten vergeven. Natuurlijk sluit de opdracht om voor vijanden te bidden wel in, dat wij klaar moeten komen met het ons aangedane onrecht. Hoe zul je voor iemand bidden, die jou of jou familie ernstig heeft vervolgd en geschaad, als je niet bereid bent ongevraagd te vergeven?

We vinden in het lijden van Jezus de volgende uitroep: Lucas 23:34 *En Jezus zeide: Vader, vergeef het hun, want zij weten niet wat zij doen.* Dit is in zoverre begrijpelijk, omdat de Romeinse soldaten inderdaad niet beter wisten, dan dat zij een ter dood veroordeelde misdadiger kruisigden, zoals zij al vaker hadden gedaan.

Ander ligt het bij Stefanus, die werd gestenigd op last van de religieuze lijdens van het Joodse volk, die inmiddels heel goed konden weten, wat zij aan het doen waren.

Hand.7: 59 *En zij stenigden Stefanus, die de Here aanriep, zeggende: Here Jezus, ontvang mijn geest. En op de knieën vallende, riep hij met luider stem: Here, reken hun deze zonde niet toe! En met deze woorden ontsliep hij.*

Johannes 20:22 *En na dit gezegd te hebben, blies Hij op hen en zeide tot hen: Ontvangt de Heilige Geest. Wie gij hun zonden kwijtscheldt, die zijn ze kwijtgescholden; wie gij ze toerekent, die zijn ze toegerekend.*

Vergeven terwijl je onder de gevolgen lijdt

Het uitspreken van een dergelijke vergeving in een stervenssituatie is nog iets anders dan vergeven in een levenssituatie, waarin men voortdurend met de gevolgen van een geleden onrecht moet omgaan. Zo kenden wij iemand, die in de oorlog een verloofde verloor (door executie). Haar hele leven was deze vrouw bezig zich voor te stellen, hoe haar leven had kunnen zijn. Daarmee deed ze haar latere echtgenoot, die ze als een soort van tweede keus had getrouwd, veel onrecht.

Heel gemakkelijk kan een geleden onrecht leiden tot bitterheid, wrok, hardheid, een verharde of bittere persoonlijkheid, de nodige zelfbeschermingsmechanismen, blijvende depressie of overspanning. Ik denk even aan Tamar, een van de dochters van David, die door haar halfbroer Amnon werd verkracht (2 Samuël 13:19) *Toen strooide Tamar as op haar hoofd, scheurde het pronkgewaad dat zij droeg, legde haar hand op haar hoofd en ging al jammerend heen. En haar broeder Absalom zeide tot haar: Heeft uw broeder Amnon omgang met u gehad? Nu dan, mijn zuster, zwijg erover; hij is uw broeder, trek u dit niet te zeer aan. En Tamar ging in het huis van haar broeder Absalom wonen, als een eenzame. Kennelijk trouwde zij nooit meer. Zij bleef in haar verwonding zitten.*

Er zijn een paar redenen om anderen ongevraagd te vergeven.

Vergeving 5

In de eerste plaats heeft dit te maken met onze eigen behoefte aan vergeving. Wij moeten allen voortdurend God om vergeving vragen. Wij leven uit vergeving. Dat maakt het ook aannemelijk, dat wij jegens anderen eigenlijk geen claim van schuld overeind kunnen houden. Verder zien wij een deel van onze karakterzonden helemaal niet in. Wij menen vaak genoeg met onszelf zoals we zijn. Zo vragen we soms geen vergeving over dingen, waar we ons niet schuldig over voelen, maar waarin we wel schuldig zijn. Laten we maar hopen, dat God ons genadig aanziet! Hier geldt zeker: Mattheüs 7:2 *want met het oordeel, waarmee gij oordeelt, zult gij geoordeeld worden, en met de maat, waarmee gij meet, zal u gemeten worden.*

Dader en slachtoffer in één

In de tweede plaats zitten wij allen in een slachtoffer/dader positie. Naast heel bewuste zonden tegen de ander, reageren wij allemaal vanuit onze achtergronden bijv. ongevoelig, overbezorgd, manipulerend, overheersend. Vaak doen we dat uit de beste bedoelingen, bijvoorbeeld, omdat we zelf ook zo zijn opgevoed. Maar voor onze kinderen kan dat verstikkend zijn. Zo planten we allemaal op een bepaalde manier onze frustraties voort in ons nageslacht. Ook onze ouders zaten in een dergelijke slachtoffer/dader positie, en onze grootouders. Het is bekend, dat de meeste daders van pedofiele seksualiteit, zelf in hun jeugd seksueel misbruikt zijn. Bij sommige mannen ontwikkelen zich homoseksuele gevoelens als gevolg van de dominantie van hun moeder. Sommigen hebben geen vertrouwen in hun eigen huwelijk, omdat de eigen ouders gescheiden waren.

Vergeving als goddelijke mogelijkheid

Het huidige pastoraat is erop gericht, dat gelovigen vergeving uitspreken jegens allen, die hun ooit kwaad hebben gedaan. Aan de ene kant roept dit veel verzet op, omdat het wel lijkt, dat daarmee de ernst van het ondergane onrecht wordt ontken. Het gaat dan ook vaak om zonden, waarop in Gods ogen de doodstraf staat (incest, verkrachting etc.).

Vanuit de Bijbel is de noodzaak om ongevraagd te vergeven niet zonder meer duidelijk. Toch ervaren kinderen Gods door de Geest, dat zij, wanneer zij niet vergeven, in hun geestelijke en zielsmatige groei worden afgeremd. Ieder kind van God merkt door de Geest, dat hij of zij anderen ongevraagd moet vergeven.

Wat is ons antwoord? Wat mij is aangedaan, is niet meer goed te maken; Maar moet ik toestaan, dat dit de rest van mijn leven gaat bepalen en kleuren?

Het is begrijpelijk, dat een wilsbeslissing om een dader te vergeven, vaak geen directe gevoelsverandering jegens de dader te weeg brengt. Soms zal het over een landere tijd nodig zijn meerdere malen de vergeving uit te spreken, voordat het eigen gevoelsleven mee getuigt. Wanneer dat gebeurt, geeft dat een diep gevoel van bevrijding.

Bevrijding bij uitgesproken vergeving

In het geval van seksuele zonden zijn de slachtoffers naast het onrecht ook met onreine geesten besmet. Dit komt omdat de duivel aanwezig is bij iedere onwettige seksuele handeling. Om die te verdrijven is noodzakelijk, dat de onreine situatie in het licht wordt gebracht en dat de dader wordt vergeven. Pas dan is er geen benoembare aanwijsbare zonde meer op grond waarvan deze geesten kunnen blijven en hun slachtoffer kwellen.

Ook boosheid en wrok jegens mensen, die ons een kwaad hebben aangedaan, kan een invalspoort zijn voor demonische machten. ook deze kunnen pas worden weggejaagd, nadat wij ten aanzien van de dader(s) vergeving hebben uitgesproken.

Losmaking van de dader

Psychisch betekent het ongevraagd geven van vergeving, dat wij de gevolgen van het ons aangedane onrecht ten volle accepteren en dat wij ons door vergeving uit te spreken los

Vergeving 6

maken van de dader. Onvergevingsgezindheid bindt het slachtoffer levenslang aan de dader. Die blijft (zonder het te weten) een negatieve rol in ons leven spelen. Vergeving maakt deze band los en bevrijdt ons van de dader en van verdere negatieve gevoelens

Het gezondheidsrisico van negatieve gevoelens

Negatieve gevoelens zijn niet alleen een belasting voor ons zieleleven, maar wreken zich ook op ons lichaam. Zie hiervoor het boek: *Dodelijke emoties* van Dr. Don Colbert. Hierin wordt aannemelijk gemaakt, hoe negatieve emoties, zoals (onderdrukte) boosheid, onvergevingsgezindheid, teleurstelling, wrok, zelfmedelijden, etc. desastreus zijn voor ons immuunsysteem, onze bloedvaatwanden, onze ingewanden etc. Veel ziekten zijn toe te schrijven aan niet-opgeloste, vaak weggestopte negatieve emoties.